

ben május hó végéig öt olyan fészket talált a bécsi erdőben, melyben erdei szalonka költött. — Ezek után értekezésem során elmondottakat egybevetve, világosan kitetszik ama vélekedés tarthatatlan volta, mintha Magyarország területén az erdei szalonka csak nagy ritkán, kivételesen fészkelne s ekkor is csupán a Kárpátok magasabb pontjain. Ellenkezőleg, az igazság az mint a kutatások sokszorosan beigazolták, hogy az erdei szalonkát az egész országban költő-madárfaikhoz számíthatjuk, a mennyiben igaz ugyan, hogy nagyobb részök család-alapítás végett a hegységek nagy, összefüggő erdeiben s legkivált a Kárpátokban keresi az otthonát, de egy részök az egész ország alacsonyabb hegységeiben, a síkságokon elterülő nagy erdőségekben, ritkábban láperdőkben, pagonyokban telepszik meg és nemcsak az északi, hanem a délbb megyékben is. — A fészkelések dacára is tény azonban az, hogy a nálunk mutatózó szalonkák túlnyomólag átvonulók, holmi »futo vendégek« s csak a költözködés szakában időznek nálunk huzamosabban, a puszkafogatók nagy gyönyörűségére. *Lakatos Károly.*

Interpelláció a *Milvus aegyptius* ügyében.

(Nyilt felhívás *Dr. Madarász Gyula* barátomhoz.)

1897. évi szeptember 6-án a városligetben (Rákos) egy *egyptomi kánya* (*Milvus aegyptius*) lövetett, mely még aznap *Dr. Lendl Adolf* zoológiai laboratóriumába s tulajdonába kerülvén, alkalmam volt azt még húsból, nyúzatlanul megszemlélni s ennek alapján az »adat« kétségtelen hitelességét megállapítani.

E kánypéldány már, első tekintetre a kurjózítás benyomását tette rám, épúgy laboratóriumok preparátoraira is, kik az intézetünkben idők folytán kikészített, igen tetemes számú *Milvus* ater között soha egyetlen hasonló példányra sem akadtak, sőt laboratóriumunknak akkori első preparátora: *Schelenz Márton*, ki *József Ágost* királyi herceg ő fenségének laboratóriumunkban kikészített tróféái között több *Milvus aegyptius* is preparált, — de meg néhány szori afrikai kirándulása alkalmával igazi hazájában is volt alkalmá e madárral alaposan megismerkedni és több példányt terítékre is hozni: a hozzánk került madárban határozottan az imént említett kánypéldányra ismert.

Az érdekes nova speciesről akkor laboratóriumunk lapja: „*A Természet*“ néhány sorban megemlékezett; bővebb tárgyalásba azonban nem bocsájtkoztunk s majdnem másfél évek kellett elmúlni addig, amíg tanulmányomat e madárról befejezve, lapunkban (*A Természetben*) azt közzé adhattam, mert nemcsak olyan: »hübelebalázs, lovat ad az isten«-féle éretlen felületességgel, de alapos tanulmányokkal akartam e madarat illetőleg a nyilvánosság elé lépni és úgy is volt. Mindenfelől összegyűjtött, aránylag tetemes összehasonlító anyaghalmozat tanulmányoztam által — csak mellesleg említve ezek közt a *Magyar Nemzeti Múzeum* néhány bőrpreparátumát is e fajból, miket szintén átnéztem, — és a mi laboratóriumunk is birt igen csinos, tanulmányaim anyagát úgyszólván kiegészítő bőrpreparátumokkal, melyek összességükben lehetővé tették nekem, hogy az érdekes nova speciést illetőleg, lehetőleg beható, sőt majdnem kimerítő tanulmányokat tehessen s ennek révén egész nyugodtan, a tudomány meggyőző alaposágával állapíthassam meg, hogy a Rákoson elejtett kánypéldány valóban és minden kétséget kizárólag egy második életében s az első vedléseő túl levő *Milvus aegyptius*.

Tanulmányaim eredményét több folytatásra terjedő cikksorozatban adtam közzé „*A Természet*“ hasábjain s ezek után bizonyos jóleső megnyugvással töltött el annak tudata, hogy íme, laboratóriumunkkal karöltve ismét hozzájárulhatánk egy por-

szemmel a magyar zoológiai tudományok egyre növekvő alapjának hazafias megépítéséhez.

Ez a rákosi nova kánya-species története s egyszersmind jelen cikkelyemnek első része.

A második tenéked szól, kedves barátom: *Madarász Gyula!*

Te egy pompás munkát írsz most a magyar madarokról — nagy lelkiismeretesség, körültekintés és alaposítással. Készséged hozzá bámulatos, amit én, a ki téged és tudásodat közletről ismerem, el merek mondani és szívesen elismerem. De egy szóval munkád a legnagyobb alaposítást fundamentomán épül s bizonynyal leköti egész fizikai tevékenységedet s szellemi erődet egyaránt. Ennek tulajdonítható valószínűleg, hogy minden figyelmességed dacára is, néhol, némelyes jelentéktelenné látszó dolgok nem ötlenek fel neked igazi értékükben s méltánylásod negligálja azokat, figyelmességed átsiklik rajtuk — annélkül, hogy nyomot hagynál róluk írásodban. Szóval, itt-ott annyira ránehezül egész lelkedre, elmédre a tárgy mértéken felüli lenyűgöző mivolta, hogy az egyes aprólékos bökkenők mellett talán akaratom ellenére is elhaladsz . . .

Én legalább így magyarázom meg magamnak — miután csupán jelentéktelenségekről van szó — s mert irányzatos, illetőleg öntudatos *mellőzést, ignorálást* tudományos adatok tekintetében — származzanak azok bárkitől, ha egyszer az irodalomban már léteznek (kivált a mik a faunasztikára vonatkoznak), feltételezni (tudományos dolgok publikálásánál) képtelenségnek tartok. És minden bizonynyal Te is ezt az elvet valold, mert más, mint gavallér, nem is vallhatsz. Azért is igazat fogsz adni nekem s bizonyára nem fogod zokon venni tőlem azon tiszteletteljes kérésemet: lennél szíves nekem, azaz hazánk igen számos ornithológia-kedvelőjének és ornithológusának (sokan vannak az érdeklődők!) megmagyarázni e lapok hasábjain: *mely ok birt téged arra, — mert bizonyára okod volt rá — hogy folyó faunasztikai munkád legutóbbi (VI-ik) füzetében egy szóval sem emlékezel meg az általam a hazai ornisból kimutatott, illetve abba beiktatott *Milvus aegyptius* fajról?*

Ezt kívánni tőled tudományos reputációm érdekében is jogom volna ugyan, — de eltekintve itt minden személyes érdektől, vagy érzékenykedéstől, csupán azon álláspontra helyezkedem — úgy hiszem méltányos — kívánságomban, hogy nyilatkozatoddal főképp a tudományos érdekek szempontjából is kötelezve vagy, sőt kötelesek vagyunk ezt az ügyet tisztába hozni. Mert vagy megáll faunasztikai adatom, vagy nem. Ha igen, ez esetben egy összefoglaló faunasztikai műben kell, hogy nyoma legyen, abból kihagyni nem szabad; ellenben pedig tudományos érvekkel megdöntendő, illetve semmisnek nyilvánítandó; ezt pedig csupán hallgatással — bármily magas pidesztál magaslatáról is — elérni nem lehet és a közsokás is tiltakozik az ily modorú elbírálás ellen. Sokat tanulhatunk e tekintetben is *Méhelý Lajos* barátunktól, kinek nincs oly jelentéktelen adat, akár honnét származik is, hogy annak a tudományban bizonyos értéket ne tulajdonítana, vagy legalább meg ne említené, avagy pedig helyes érzékkel meg ne czáfolná, ha netalán tévedésben találná.

Ezt az eljárást mintául kell vennünk s mindenkéltől jthon kell elvégeztünk, a mi csupán csak ránk tartozik.

Tisztázzuk, vitassuk meg tehát a dolgot barátságos jóakarattal, a tudományos ügy iránt való odaadó szeretettel s mindenkéltől szoros tárgyilagossággal és a tudomány argumentumai legyenek a döntők vélt igazunk kimutatásában.

Szívesen elvárja válaszodat

igaz híved

Lakatos Károly.